

גליון ל' - אייר תשע"ה

יו"ל ע"י מכון "תורת הקרבנות" בנשיאות הרבנים הגאונים:

רבי ברוך שמואל הכהן דויטש, רבי דוד כהן, רבי חיים מאיר הלוי שטיינברג, רבי נתן הכהן קופשיץ שליט"א

המוקדים ברחבי הארץ לספרי המכון ואמצעי המחשה - עמ' 12

בגיליון:

סמיכה בכל כחו

פנינו הלכה מבעל שבט הלוי

פנינו הלכה מהגררז"ש גריינמן

לקט מתגובות הקוראים

כזן קטן האם נקרא 'כזן'

'ונשלמה פרים שפתינו' באמירת הקטורת

ביאור תיבת 'לבעיהם' באיזהו מקומן

ברכה על אכילת קדשים פחות מכזית

ברכת שעשה לי כל צרכי בכהנים

תורת הקטרה בשמן המעורה

שהחיינו במחצית השקל

בניית מזבח להדגמה

קבורת כה"ג בבגדי לבן ומצות גניזתם

ברכה על שירת הלויים

גדר הפסול בעבודה בשמאל

בדיון זמן הבאת הקרבנות על ספק לידה

'ונשלמה פרים שפתינו' בק"פ וחגיגה

חפזון - הכנה לגאולה

כולם מרגישים שהגאולה קרובה. כולם מקווים שהיא מאד מאד קרובה, ואולי כאשר יודפסו דברים אלו כבר לא יהיה בהם צורך...

מצינו שנצטוו ישראל ביציאתם ממצרים - "וככה תאכלו אותו מתניכם חגורים נעליכם ברגליכם ומקלכם בידיכם". וידועה השאלה הרי בשעת אכילת הפסח היו עדיין עבדי פרעה, ואם כן למה נצטוו להראות סימני חירות כאשר עדיין לא נגאלו.

המשך בעמוד אחרון

הגליון מוקדש

לזכר נשמות שני גדולי ישראל הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצוק"ל בעל שבט הלוי, והגאון רבי חיים שאול גריינמן זצוק"ל בעל חידושים וביאורים אשר יגעו ועמלו בתורת הקדשים עד ההלכה למעשה כפי שהובא להלן מדבריהם יהיו מליצי יושר לקרב גאולת ישראל במהרה

עיונים בהלכה

הרה"ג רבי אפרים צאלער שליט"א

מלומדי כולל 'עבודת הקרבנות' בני ברק

סמיכה בכל כחו

נה בסמיכה על ראש הקרבן, מבואר בגמ' חגיגה דף ט"ז ב' ובזבחים דף ה"ג א' דצריך סמיכה בכל כוחו, וכ"ה ברמב"ם בפ"ג ממעה"ק הי"א והי"ג.

ויש לעיין דאם הכוונה שצריך להשעין כל גופו על הבהמה עד כדי שידחוף את ראשה כלפי מטה 'בכל כוחו' כפשוטו, א"כ לא שבקת חיי לכל בריה, ובודאי דכבש בן שמונה ימים וכדו' לא יוכל לעמוד בזה, ויפול לארץ.

[ובבעל הטורים [ויקרא ג' ב'] כתב דבצאן ועז שאין יכולין לסבול כח הסמיכה, א"צ לסמוך עליו בכל כוחו עיי"ש. אך נתקשו בזה כבר טובא, מהמשנה במנחות דף צ"ב א', וגם דכל הסוגיא בזבחים שם מיירי לענין אשם מצורע שהוא כבש, וע"ז מבואר שם דצריך סמיכה בכל כוחו, ועכ"פ ברמב"ם מבואר לא כן, ואכמ"ל].

ונראה דאין הכוונה להשעין עד כדי שידחוף את ראשו 'בכל כוחו', אלא ודאי שיעור "סמיכה בכל כוחו" הוא פחות מזה. אכן יש לדון אם צריך לעמוד כפוף כדי שאם תנטל הבהמה משם יפול כיון שמשעין כל כוחו על הבהמה, וזהו "סמיכה" בשיעור שלם של "סמיכה", או דיוכל גם לעמוד בזקיפה, ולסמוך ידיו באופן כזה שכל כוחו נשען עליה, אף שאם תנטל הבהמה משם לא יפול, כיון שמיד יעמיד עצמו על רגליו. ושמא בין כך ובין כך מיקרי "בכל כוחו". ולע"ע אין בידי הכרע בזה.

ויש להוכיח שאין צריך לעמוד בכפיפה, כדי לסמוך על ראש הקרבן באופן שדוחפו בכל כוחו לארץ. וראשית יש להקדים דבגמ' לא נמצא מקור מפסוק שצריך סמיכה בכל כוחו, דהרי בפסוק נאמר רק "וסמך ידו על ראש קרבנו", ומהכ"ת לחדש דלא סגי בסמיכה פשוטה, וצריך דחיפה בכל כוחו, אלא בהכרח דהכוונה רק ל"סמיכה בכל כוחו", דהיינו לסמוך עליו בכל כח - שיעור הסמיכה, אבל לא יותר מזה.

ואדרבה הרי כל המקור שנמצא לזה בגמ', הוא ממה שנחלקו התנאים בחגיגה דף ט"ז ב' אם סומכין על הקרבנות ביו"ט או לא, והטעם שלא לסמוך היינו משום משתמש בבעלי חיים ביו"ט וכמ"ש רש"י שם ד"ה אינה עיי"ש, וע"ז קאמר רמי בר חמא ש"מ סמיכה בכל כוחו הוא דאי ס"ד לא בעינן בכל כוחו, מאי קא עביד לסמוך עיי"ש. ואטו אם סומך עליו בשיעור שאם תנטל הבהמה משם יפול, עדיין לא נקרא משתמש בבעלי חיים, והרי לא שמענו מזה חיוב סמיכה, אלא בשיעור האסור ביו"ט. ונמצא ד"סמיכה בכל כוחו", אין הכוונה

המשך בעמוד הבא

ברכות והודאות

לנציגים מפיצי הגליון בכל אתר ואתר, ובפרט לאלו אשר הקדישו מזמנם לחזק את מנהג ישראל באמירת 'סדר הקרבנות קרבן פסח' בערב הפסח. יתברכו מן השמים לראות בקרוב בהקרבנות הקרבנות בפועל תמידים כסדרם ומוספיהם כהלכתם.

הודאה מיוחדת נביע לנבחרים מעם העושים מלאכת הקודש במכירת ספרי המכון לכל דורשי דבר ד' זו הלכה.

יזכו לשפע רב מלא חפניים מאת שוכן מרומים, ולקבלת פני משיח צדקנו במהרה בימינו.

לדחוף את ראש הקרבן לארץ בכל כוחו, אלא כנ"ל.

ויש לזה ראייה גם מהמשך הסוגיא בחגיגה שם, לענין סמיכה בנשים, דאמרי' להו אקפו ידיכו, ופי' רש"י הקילו ידכם אקפו לשון דבר הצף ואין מכביד עיי"ש, ואי נימא דסמיכה בכל כוחו היינו לדחוף את ראש הבהמה לארץ בכל הכח, א"כ אמאי צריך לומר להם עד כדי כך, הרי יוכלו לסמוך גם ביותר מזה, ואפי' בשיעור שאם תנטל הבהמה משם יפלו, דהרי גם זה עדיין לא הוי סמיכה כדין, אלא בהכרח כנ"ל.

ואין לדחות דגם אם זה עדיין לא הוי סמיכה, יהיה אסור לעשות כן משום משתמש בקדשים, דהרי אם שיעור זה נקרא משתמש בקדשים, א"כ גם לענין שבת ויו"ט יהיה זה משתמש בבעלי חיים, והרי בכל הסוגיא שם מבואר דשיעור זה של משתמש בעלי חיים לענין שבת [וממילא גם לענין משתמש בקדשים], זהו השיעור סמיכה שצריך לקרבן, ובהכרח כנ"ל.

ובאמת בס' הכתב והקבלה בויקרא כתב דהמקור לזה שצריך סמיכה בכל כוחו, היינו מעצם משמעות המילה "וסמך ידו", ולא והניח ידו או ושם ידו עיי"ש, ומבואר מדבריו שג"כ הבין כנ"ל, דאל"כ הרי גם "וסמך ידו" לא מספיק, אלא "ודחף ידו" מיבעי ליה, ובהכרח דהבין דסמיכה בכל כוחו, היינו כנ"ל.

[יש באחרונים עוד כמה נוסחאות בביאור מקור דין זה שצריך סמיכה בכל כוחו, עי' בקרית ספר על הרמב"ם שם, ובהעמק דבר ויקרא א' ד' ובמלבי"ם ויקרא ט"ז כ"א, ואכ"מ, אך לדברי כולם נראה כנ"ל, עי' בדבריהם].

ובמשנ"ב בבה"ל סי' של"ו סי"ג כתב דמה שאסור לישען ולסמוך על אילן או בהמה בשבת, היינו דוקא כשנשען עליו בכל כוחו כמבואר בחגיגה דף ט"ז ב', ובהמשך דבריו שם הביא מהירושלמי פ"ה דביצה דמה שאסור לישען על בהמה בשבת, היינו דוקא בתש אבל לברי מותר לישען, ובמ"ב שם ס"ק ס"ג ביאר הטעם לזה, דאדם בריא אינו סומך עליו אלא מעט ולא מיקרי משתמש במחובר, אבל תש כחו צריך לסמוך בכל כחו עליו ומיקרי משתמש במחובר ואסור עיי"ש. ואטו מי שתש כוחו, יש בכחו לדחוף את הבהמה יותר מבריא, ובהכרח כנ"ל.

ובבה"ל שם בהמשך הביא מהירושלמי בלשון אחר, דמה שאסור לישען על הבהמה, אין זה אלא בכובש את כבדו, דהיינו שכובש כל כוחו על הדבר עיי"ש, ואטו בשופטני עסקינו, שדוחף את הבהמה בכל כוחו, הרי גם בלא"ה אם אסור לסמוך על בהמה בשבת, היינו משום איסור השתמשות בבעלי חיים, וא"כ הרי גם כשנשען עליו בשיעור שאם תנטל משם הבהמה יפול, ג"כ הוי כבר משתמש בבעלי חיים.

והיאך נפרנס את המ"ב בסי' רס"ו סעי' ט' בבה"ל ד"ה אלא שכתב דאסור לסמוך על הבהמה כשפורק ממנה המשאוי דהוי משתמש בבעל חיים עיי"ש, ומהכ"ת שידחוף את הבהמה בכל

הכח בפריקת המשאוי שעליה, וכן בשו"ע סי' ש"ה סעי' א' כתב דמותר לטלטל האפסור וליתנו על הבהמה ובלבד שלא ישען עליה, ובמ"ב שם סקי"ד כתב דר"ל כשנותן בראש הבהמה יזהר שלא ישען בראשה דהוי משתמש בבעלי חיים עיי"ש, וגם שם תמוה דמהכ"ת שידחוף את ראש הבהמה בכל כוחו.

ובהכרח ד"סמיכה בכל כוחו" היינו לישען עליו בשיעור כזה שאם ינטל הדבר יפול, וע"ז שפיר הזהיר המ"ב בשני המקומות הנ"ל.

ובזבחים דף ל"ג א' מבואר דכדי שיהיה אפשר לקיים סמיכה בכל כוחו צריך להכניס ראשו ורובו לעזרה עיי"ש, אך בדעת הרמב"ם יש קצת קושי, דמחד גיסא פסק [בפ"ג ממעה"ק הי"א וי"ג] דסמיכה צריך בכל כוחו, ומאיך לענין מצורע כתב [בהי"א] דסגי בהכנסת ידיו גרידא, ועמדו בזה האחרונים בזבחים שם, עי' בקרן אורה חק נתן ושפת אמת שם.

ובהכרח צ"ל [עי' באחרונים הנ"ל, ובזבח תודה שם סוד"ה כמו בשחיטה, ובחזו"א זבחים סי' ח' סק"ב] דהרמב"ם סובר, דלדינא אפשר לסמוך בכל כוחו, גם בהכנסת הידים לבד, עיי"ש באחרונים הנ"ל, וזה ג"כ סיוע לדברינו דאין צריך לדחוף את ראש הבהמה לארץ בכל כוחו ממש. [ואולי הך מאן דאמר בזבחים שם שסובר דצריך להכניס ראשו ורובו סובר כן, אבל לדינא אינו כן].

ויש להוסיף, דסמיכה שאם ינטל הדבר יפול, היינו שיפול בלי להפעיל שום כח מדלילה למנוע הנפילה, אך מה שיוכל למנוע נפילתו ע"י הפעלת כח חדש, אין בזה כלום, ועדיין נקרא סמיכה בכל כוחו.

ועולה מזה דשיעור הסמיכה בכל כוחו הצריך בקרבנות, היינו שיסמוך עליו בשיעור כזה שאם תנטל הבהמה משם יפול, ואולי אם עומד זקוף ולא יפול גם אם תנטל הבהמה ג"כ הוי סמיכה, אך א"צ לסמוך עליו שיעור כזה, שאפי' אם יפעיל כוחו למנוע נפילתו, כבר לא יועיל, וכ"ש שלא ידחוף את ראש הבהמה לארץ בכל כוחו. [ואולי יהיה בזה גם לתא דאיסורא, אך לע"ע עדיין לא עיינתי בזה כה"צ].

[ואכתי יל"ע בכל זה, דלכא' גם בשיעור סמיכה הנ"ל, הבהמה תשטט לצדדים, ושמא היו מחזיקים בה שלא תשטט, ואם לא היה אפשר להחזיק בה, שמא היו משכיבים אותה לארץ וסומכים. ורבותינו הראשונים והאחרונים ז"ל סתמו מאוד בכל זה, וממילא כמעט מן הנמנע להכריע בבירור בנידונים האלו, וכל מה שכתבנו בזה אינו אלא הצעת דברים בעלמא, ויש עוד הרבה לדון בזה, אך אכ"מ].

קובץ "תורת הקרבנות"

כמעשינו בקבצים על מסכתות זבחים בכורות וקריתות, מקווים אנו להוציא לאור אי"ה לקראת סוף זמן קיץ קובץ חדש בעניני קדשים שבמסכת מנחות. ניתן לשלוח למערכת [בדיסק בלבד] פסקי הלכות המקיפים נושא או סוגיא במסכת, וכוללים מקורות בשולי הגליון, עד לתאריך י"ז בתמוז תשע"ה.

הכתובת למשלוח בדואר: ת.ד. 3196 בני ברק. כתובת דוא"ל: korbanot@okmail.co.il

דבריהם זכרונם
פניני הלכה בעניני קדשים מבעל שבט הלוי זצוק"ל

אם עזים כשרים לקרבן תמיד

הנה מעולם לא נסתפק אדם דכבשים דוקא כשרים לקרבן תמיד ולא עזים דהא כבשים כתיבי באורייתא, אלא דבשטמ"ק כריתות ב. [אות ט"ו] הביא בשם הרא"ש דהוא הדין עזים, והמגיה שם הרגיש בזה והניח בצ"ע.

ובאמת מלשון הש"ס סוף כריתות ופסחים סוף פרק ד' שהוכיח הכהן הגדול לינאי המלך, דכבשים עדיפי מעזים שהרי מקריבין התמיד מכבשים, מוכח להדיא דלא שייך תמיד בעזים, [אלא שיש לדחות שהוכיח ממה שהורגלו להביא כבשים]. וכן משמע מפשטות הש"ס חגיגה י' ע"ב ויומא נ"ב ע"ב וכו'. ובאמת לא היינו צריך להאריך בדבר פשוט כזה, לולא שמצאתי בפי' הר"ש מסיריליאו בירושלמי פ"ד דברכות שכתב דעזים גדולים פסולים לתמיד, ומשמע דבני שנה כשרים, וכן יראה מפירוש הפני משה שם. וכל זה צע"ג.

(חלק ה' קונטרס המצוות סג)

נטילת ידים מן הזוהרה
בכזה האוכל קדשים

הלום ראיתי בספר משך חכמה (שמות ל"ט) שכתב ע"פ הספרי בפרשת קרח פסקא קטז שאכילת קדשים וטעונה קידוש ידים. וזה לשון הספרי: 'לעשות אכילת קדשים בגבולים כעבודת מקדש במקדש, מה עבודת מקדש במקדש מקדש ידיו ואחר כך עובד, אף אכילת קדשים בגבולים מקדש ידיו

ואחר כך אוכל'. וכתב דכל זה באכילת הכהנים, אבל אכילת קדשים לבעלים ישראל, אין צריך נט"י רק מתקנת שלמה המלך.

והדברים תמוהים שנראה מדבריו דמיירי בספרי בקדשים ממש וצריך קידוש ידים מן הכיור במים מקודשים. ולא כן נראה בספרי, דהתם מוכח דמיירי באכילת תרומה, וכן מצאתי בפי' רבינו הלל שנדפס כעת. וזהו רק אסמכתא לנטילת ידים שתקנו חכמים. ופשוט אצלי דאפי' אכילת חטאות ואשמות אינה טעונה קידוש ידים מן התורה ד'לשרת ולהקטיר' כתיב.

(חלק ה' קונטרס המצוות לט)

איך הזותר להקריב חטאת העוף מספק

בשאגת אריה סי' כ"ט הקשה לדעת הרמב"ם שאין היתר ללבוש אבנט אלא בשעת עבודה, א"כ אין מותר להקריב

חטאת העוף הבאה על הספק, והרי שמא אינו חייב בו ועובר באיסור כלאים. [וכע"ז הקשה מזבחים עז. באברי חטאת שנתערבו באברי עולה לרבי אליעזר].

אכן נראה לענ"ד דכל שלובש לצורך עבודה גם אם עושה עבודה זו מכח הספק, כיון שצריכים לעשותה וא"א לעשותה בלי בגדי כהונה, ממילא חלה עליו המצוה דלבישת הבגדים בתורת ודאי, ונדחה איסור כלאים.

(חלק י' קונטרס הקדשים מא,ה)

שהחיינו בשחיטת קרבן פסח

בספר נתיב חיים או"ח סימן תל"ב כתב דאין מברכים שהחיינו על שחיטת קרבן פסח בע"פ משום דסומכין על שהחיינו דלילה. ומעודי תמהתי בזה דמה ענין זה לזה, דהא שחיטת קרבן פסח הויא מצוה חשובה בפני עצמה, וידוע דמוני המצוות מונין שחיטת ק"פ ואכילת ק"פ לב' מצוות נפרדות, ואם כן פשיטא דכשמגיע מצות שחיטת ק"פ בערב פסח מברכין שהחיינו בשעת השחיטה, [ולענין אם בלילה קודם אכילת ק"פ היו מברכים שוב שהחיינו, שמא היו סומכין על מה שברכו כבר על השחיטה, או שסמכו על עיקר שהחיינו דרגל]. עכ"פ לגבי שחיטת הפסח פשיטא לי דהויא בכלל מצוה הבא מזמן לזמן דמברכים עליה שהחיינו.

(חלק ג סימן סה)

שמן קרוש להדלקת המנורה

אשר נסתפק אם שמן זית קרוש כשר לכתחילה בביהמ"ק למנורה.

יראה לי דפסול דכיון שנקרש בטל מהות השמן, כמבואר ברמב"ם פ"א מטומאת אוכלין הי"ט דשמן שנקרש אינו לא אוכל ולא משקה, ועיין תוספתא פ"ב דטהרות. והרי חצי לוג הוא מכלי הלח לקדש שמן המנורה כמבואר מנחות פ"ח ופ"ט, ואם כן צריך שיחשב משקה בשעת שנתקדש בכלי.

ואם נקרש לאחר שקדשו בכלי שרת ולאחר ששמו במנורה לפני ההדלקה, הדבר ספק בידי, כיון דבאמת ע"י הדלקה שוב נימוח והוא שמן רגיל ודולק השיעור כהלכה, יש לומר דכשר.

(חלק ט סימן קמג)

דבריהם זכרונם

פניני הלכה בעניני קדשים מהגאון האדיר רבי חיים שאול גריינמן זצוק"ל

גדר חיוב שלמי שמחה

חגיגה ו' ב' שלש מצוות נצטוו ישראל בעלותם לרגל ראייה חגיגה ושמחה. והנה אף שאין חיוב בהבאת קרבן לשם שמחה כמש"כ החזו"א בפסחים ע', מ"מ במצוות שמחה נכלל גם ענין בהבאת קרבן דומיא דראיה וחגיגה, מלבד חיוב אכילת הבשר.

וכן מצינו דשלמי שמחה קריבין ביום טוב אעפ"י שאין נדרים ונדבות קריבין ביו"ט, כמבואר בביצה י"ט א' דשלמים הבאים מחמת יו"ט קריבין ביו"ט ופירש רש"י דהיינו חגיגה ושמחה. והיינו משום שיש מצוה להביאן וחשיבי חובת היום.

וכן הוא לשון הרמב"ם פ"א מחגיגה ה"א שהמצוה שיקריב שלמים יתר על שלמי חגיגה, ואעפ"י שאם אכל משלמי חגיגה ודאי יצא יד"ח שמחה, מ"מ מצות שמחה כוללת כל עניני השמחה, ומצינו בתורה דזביחת שלמים ואכילתו לפני ד' הוא ענין שמחה, ולחד מ"ד ילפינן להצריך זביחה בשעת שמחה, משום דגם הבאת הקרבן לבד הוא גורם לשמחה.

... ידוע שמרן החזו"א למד עמו בבחרותו כשלת רבעי שנה יומם ולילה ברציפות, כמדומה כל מסכתות חגיגה ושבעות וחצי מנחות, והיה חביב לפניו עד מאד... ובאותה תקופה כתב מרן במכתב להוריו שהוא בקי ברוב הש"ס וביחוד בסדר קדשים...

(מתוך הספדו של הגר"מ גריינמן שליט"א)

(חגיגה ו' ע"ב)

קביעת הזמן להקרבת הזמ"ד

מתני' פסחים נ"ח א' תמיד נשחט בשמונה ומחצה וקרבת בתשעה ומחצה.

יש לעיין בזמן הקרבת התמיד אם הוא מדינא, שיש להמתין שעה מעת השחיטה עד ההקרבה אפילו אם יכולים להקריבו קודם לכן, או דסתמא דמילתא הפשטו וניתוח איבריו נעשים כשעה.

ובגמ' להלן משמע דנתנו שעה לעשייתו, אך בלשון המשנה משמע שקבעו זמן להקרבתו כשם שקבעו זמן לשחיטתו.

ומ"מ נראה שאין הטעם באיחור ההקרבה כדי שיוכלו להביא נדרים ונדבות עד הקרבתו, דרהיטת הדברים שאין שוחטין נדרים ונדבות לאחר שחיטת התמיד, וכן משמע בלשון הרמב"ם פ"א מתמידין ומוספין ה"ג.

(פסחים נ"ח ע"א)

קדימת שתי הלחם לכבשים

הוריות י"ג א' שתי הלחם קודמין לכבשים הבאים עמהם. בפשוטו הכוונה לשני כבשי השלמים הבאים עם הלחם, אלא דקשה לומר כן שהרי שתי הלחם אין בהם עבודה אלא תנופה וזו נעשית יחד עם הכבשים.

וע"כ צריך לפרש דהכוונה לשבעת הכבשים הכתובים באמור "והקרבתם על הלחם שבעת כבשים וגו'", ומה שהזכיר הכבשים ולא הפר והאילים והשעיר, צ"ל דרישא דקרא נקט. אי נמי אגב

דנקט כבש גבי עומר [-העומר קודם לכבש הבא עמו], ניחא ליה למינקט כבשים גבי שתי הלחם.

ובחזו"א מנחות סי' ל"ג ס"ק ט"ו כתב להגיה שתי הלחם וכבשים קודמין להבאין עמהם, והיינו נמי לפר ואילים וז' כבשים ושעיר.

ואפשר עוד לפרש דלענין אכילתן קאמר, דמצוה להקדים אכילת שתי הכבשים לאכילת הלחם (וכ"כ החזו"א שם), דכשם שמצוה להקדימן בהקרבה כך יש להקדימן באכילתן, כמבואר ברמב"ם פ"ט מתמידין הי"ב.

אכן צ"ע דברמב"ם שם הלכה ט' העתיק 'ושתי הלחם קודמין לשני כבשים', ולענין הקרבה איירי התם. ושמה לענין הכנתם קאמר, שיש לקנות החיטים או הסולת קודם ואח"כ הכבשים, וצ"ע.

(הוריות י"ג ע"א)

נ.ב. עיין קרן אורה מנחות מ"ה ב', חסד"ד הוריות פ"ב ה"ד ואו"פ פ"ט מתמידין ה"ט מה שכתבו בזה.

צורת קידוש ידים ורגלים

לכאורה בקידוש ידים ורגלים אין צריך שיגיעו המים לכל ידיו ורגליו שהרי עומד על הרצפה בשעת קידוש כדאמר בגמ', ואין המים יכולים להגיע לכפות רגליו, וכן כשמניח ידיו ע"ג רגליו לא נזכר שצריך להניחם ברפרוף כדי שהמים יוכלו לבוא בהם, וע"כ דסגי בהכי שכן הוא מצות הקידוש.

[שו"ר בתוספתא פ"א דמנחות דקתני נותן יד ימינו ע"ג רגל ימינו כו' משפשף ומרחיץ משפשף ומרחיץ, ולפ"ז שפיר מגיעין המים לכל המקומות, אבל בגמ' וברמב"ם לא נזכר שמשפשף. ולהסוברים דבעי כח גברא הרי במקום השפשוף לאו כח גברא, וצ"ע].

(זבחים י"ט ע"ב)

נ.ב. עיין חזון יחזקאל על התוספתא שם ה"ז.

ביטול מצות אכילת שתי הלחם

שבועות ט"ו ב' אפשר דמקדש בשתי הלחם בעצרת. יש לעיין איך סבר המקשה שיקדשו תוספת העזרה בשתי הלחם, והרי בזה תתבטל מצות אכילתן, שהרי נפסלים ביוצא. [ומה שמקדשים תוספת העיר בלחמי תודה, התם אין שורפין אלא לחם אחד מארבעים החלות, וכן לדינא דמקדשים תוספת העזרה בשיירי מנחה, שמא סגי בלחם אחד, אבל כאן הרי מתבטלת המצוה לגמרי. - הוספת המעתיק]. ושמה הוה מצי למיפרך כן.

וברמב"ם פ"ו מבית הבחירה הי"ג כתב דשיירי המנחה שהוציאום כדי לקדש את העזרה נאכלין. ותמוה מנליה דין זה. ושמה מקורו מהכא, דכיון שלא מסתבר שתתבטל מצות שתי הלחם, ע"כ דנאכלין.

(עפ"י שבועות ט"ו ע"ב)

בית יער הלבנון
תגובות לגליונות קודמים

הרה"ג רבי אברהם כהן שליט"א

בגליון כ"ח כתב הרה"ג ר' יצחק משה הנדלסמאן שליט"א, שהיות ולאחר אמירת פרשת הקטורת אין אומרים יהי רצון וכו', משמע שאין בזה קיום של ונשלמה פרים שפתינו.

אכן בדברי רבינו הבן איש חי [בספרו עוד יוסף חי, פר' מקץ הלכה ז'] נתבאר להדיא שלא כדבריו, שהקשה למה אומרים קודם פרשת הקטורת את הנוסח של אתה הוא ה' אלוקינו שהקטירו אבותינו לפניך וכו', וקודם פר' התמיד אין אומרים נוסח זה. ותירץ שבקריאת פרשת התמיד אנו מפרשים את כוונתנו שתהיה האמירה במקום ההקרבה, ולכן אומרים "ריבון העולמים שיהיה שיח שפתינו וכו' כאילו הקרבנו קרבן התמיד וכו'", משא"כ בקטורת אין אנו אומרים להדיא כוונתנו בזה. וזה לשונו: "אבל כוונתנו בקריאת הקטורת עצורה בלבנו, ואין אנחנו מבקשים בפינו להדיא שתהיה קריאתנו במקום ההקטרה, יען כי הדין הוא, שאם חיסר אחת מסמניה חייב מיתה, ולכן אין מזכירין שתהיה הקריאה כהקטרה ממש, כי אולי דלג תיבה אחת מפסוק 'קח לך סמים', שבו רמזים אחד עשר סמני הקטורת וכו', אבל בלבנו אנחנו מכוונים שתהיה כהקטרה ממש, וכוונת הלב אינה גלויה אלא להשם יתברך לבדו, והוא יתברך לא יקפיד אם אחד דלג כלום, וכמו שדרשו על פסוק 'ודגלו עלי אהבה', אל תקרי דגלו אלא דלוגו, כי הוא יתברך חנון ורחום ומשלים החסרון בחסדו הגדול", עי"ש עוד.

ויה"ר שנזכה במהרה להקטיר קטורת בבהמ"ק שיבנה ברחמים.

ביאור תיבת 'לבניהם' באיזהו מקומן

הרה"ג רבי אברהם יונה בינשטוק שליט"א

בגליון כ"ז של "תורת הקרבנות" השיג הגר"מ שטיינברג על מה שהעליתי בגליון כ"ה מהפסוקים, שכהן המשמר זוכה בחלקו בחזה ושוק לו וגם לנשיו ועבדיו, ואפי' אם מת בני ביתו והסמוכין על שולחנו אוכלין את חלקו. ושואל מה אענה על הפסוק בתרומה "את משמרת תרומתי לך נתתים למשחה ולבניך". ונראה בפשיטות, שידועים דברי הקצות בסי' רמ"ג שהביא ראי' מפורשת מהגמ' ביבמות שיש ליתן תרומה אפי' לכהן קטן, וביאר דאע"ג קטן אין לו יד לזכות, מ"מ יש להם זכייה במתנות כהונה משום דכבר זכתה בהם התורה לכהנים והוי כמו ירושה דאית להו לחש"ו וכי קא זכו מדידהו קא זכו. וכתב עוד שי"ל ע"פ מ"ש תוס' בר"פ בן סורר דקטן זוכה בשכר טרחא שלו מדאורייתא, וה"נ מת"כ הוא שכר חלף עבודתם. ולשני הדרכים י"ל שלזה נתכוין הכתוב שתרומה היא מתנה לך ואף לבניך הקטנים שאף הם שייכים לשבט הכהונה וזוכים במתנותי' אע"ג דאין ראויין לעבודה.

וברצוני להוסיף, שבודאי אין להמציא דינים חדשים מהפסוקים, אבל עיקר החידוש הנ"ל יצא לי בס"ד מהסוגיא בזבחים קב ע"ב, דאיתא שם בענין טבול יום שאינו חולק בקדשים – "אמר ליה תן לי מחזה ושוק ואוכל וכו' מה אם דחיתני מחטאת שכן הורע כחי אצל נשיי ועבדיי תדחיני

כהן קטן האם נקרא 'כהן'

הגאון רבי חיים מאיר הלוי שטיינברג שליט"א

בגליון כ"ח האריך הגר"א הכהן רבינוביץ שליט"א להוכיח דכהן קטן הוא בכלל כהן במקום שצריך כהן. ויש להוסיף דהא כהן קטן אוכל בקדשי קדשים ואינו חולק.

ובמנ"ח ריש מצוה קל"ד הקשה איך נותנין לקטן לאכול קדשי קדשים, הרי כיון שבאכילת קטן אין מעשה מצוה, נמצא שמבטלין בזה את המצוה של אכילת קדשים, ותירץ דהמצוה לכל כהן לאכול רק שיעור קזית, והשאר נאכל רק כדי שלא יהיה נותר, וא"כ י"ל דנותנין לכהן קטן לאכול קדשים אחר שכבר נתקיימה מצות האכילה ע"י הגדולים, ואין באכילת קטן ביטול המצוה של אכילת קדשים. ובמצוה שפ"ח אות ב' הביא את תמיהת המל"מ איך נותנין לקטנים לשמור המקדש, וכתב שאינו מבין תמיהתו, דהא גם לאכול קדשים נותנין לכהן קטן, עי"ש. ומשמע מדבריו שם דמתקיימת מצות אכילת קדשים ע"י אכילת קטנים. ולא כמו שכתב במצוה קל"ד.

ולדברי המנ"ח במצוה שפ"ח דבאכילת קדשים ע"י כהן קטן מתקיימת מצות אכילת קדשים, מוכח שכהן קטן נחשב כהן. וגם לדבריו במצוה קל"ד דאין קיום מצות אכילת קדשים ע"י אכילת קטן, מ"מ מהא דנותנין לקטן לאכול קדשים כדי שלא יהיה נותר, מוכח דנחשב הקטן לכהן, שהרי לא נותנין לזר לאכול קדשים אף כדי שלא יהיו נותר, ומוכח דכהן קטן נחשב כהן.

ומש"כ הרמב"ם גבי כתיבת מגילת סוטה בהל' סוטה פ"ד ה"ט ואם כתבה ישראל או כהן קטן פסול שנאמר וכתב הכהן, הנה באו"ש שם כתב דמה שהביא הרמב"ם קרא "וכתב הכהן" היינו למעט ישראל, וכתיבת כהן קטן פסולה משום דחסר לשמה. ומשמע משום דסבר דכהן קטן נחשב כהן.

ונשלמה פרים שפתינו' באמירת הקטורת

הגאון רבי חיים מאיר הלוי שטיינברג שליט"א

בגליון כ"ח הובא הנידון לדעת הגרי"ז דאין הקטורת עולה לציבור, דלכאורה אין בה "ונשלמה פרים שפתינו", וכתב הרה"ג רי"מ הנדלסמן שליט"א ע"פ המג"א סי' א' סקי"א שאם לא אומרים יהי רצון וכו', אין זה כלל ונשלמה פרים שפתינו, ולכן בקטורת שלא אומרים יהי רצון וכו', באמת אין בזה משום ונשלמה פרים שפתינו, ואין מאמירת פרשת הקטורת סתירה להגרי"ז.

אך במשנה ברורה סי' מ"ח סק"א כתב וכן מה שאנו אומרים בכל יום עניני עשיית הקטורת, כדי שיבין מה שהוא אומר, ובזה תחשב לו האמירה במקום ההקטרה, עי"ש. ולכאורה כוונתו דהאמירה תהיה במקום הקטרה, משום ונשלמה פרים שפתינו, וצ"ע.

ועוד כתבתי להעיר דהא כל כהן באכילתו עושה רק חלק ממצוה, ולא תיקנו ברכת המצוות על חלק ממצוה אלא על מצוה שלימה, כמו שכתב בפמ"ג בענין ברכת ספירת העומר בכל יום.

וע"ז השיב הרב הנז', דהא דלא תיקנו ברכה על חלק ממצוה הוא היכא דלא עשה את כל המצוה המוטלת עליו, משא"כ גבי מצות אכילת קדשים, כל כהן שאוכל פחות משיעור עושה מה שמוטל עליו, ולכן יכול לברך גם אם אינה מצוה שלימה.

ולכאורה לשיטתו לא הי' צריך לזה, שהרי בתשובה על הטענה הקודמת כ' שכל כהן מברך על אכילתו ואכילת שאר הכהנים שיחדיו אוכלים כשיעור כזית, דבזה הוי אכילה וקיום המצוה. נמצא דכל כהן מברך על מצוה שלימה ולא על חלק ממצוה.

ובעיקר מש"כ דכיון דכל כהן עושה את מה שנצטוו לכן מברך גם אם זה חלק ממצוה, לכאורה אין דבריו מספיקים, שנראין הדברים דברכת המצוות היא על קיום המצוה, ואם אין במעשהו קיום מצוה - אין ע"ז ברכת המצוות, אף שעושה את מה שנצטווה, דמ"מ אין בזה קיום מצוה ואין יברך "על מצות" וצ"ע בזה.

ברכת שעשה לי כל צרכי בכהנים

הרה"ג רבי יוסף חיים ספיער שליט"א

מה שכתב רבי דוד רוטר בגליון כ"ח (עמוד 6) לדון שהעדר מנעלים בעבודה אינו מוגדר לחסרון ב'כל צרכי', כיון שהוא כמקום שנוהגים לילך בלא מנעלים, ולכן גם כהן שלא נעל מנעלים בקומו לעבוד עבודה, שפיר יכול לברך 'שעשה לי כל צרכי'.

יש להעיר דכל זה רק במי שלא נועל מנעלים מצד העבודה, דהמניעה באה ממנו שאינו עומד לנעול מנעלים בזמן זה, אך הלא כבר בתחילה אינו נועל משום הר הבית וכבודו, וא"כ בכה"ג ודאי חסרון צורכו הוא, שהרי נמנע מזה שלא מחמת עצמו, ולפי זה אין לו לברך.

תורת הקטרה בשמן המנורה

הרה"ג רבי יוסף חיים ספיער שליט"א

גליון כ"ח כתב רבי גימפל ליפשיץ בדין פסול לינה בשמן בעודו על המנורה, דתליא בפלוגתת רש"י ותוס' אם יש בזה תורת הקטרה.

יש לציין עוד לפסחים נט. בדין עליה השלם ש'אין לך דבר שמתעב אחר תמיד של בין הערבים אלא קטרת ונרות' כהגירסא לפנינו וברש"י ור"ח, ותמהו התוס' דל"ג ונרות כיון שלא שייך הקטרה בנרות, ורש"י ותוס' בזה לטעמייהו.

עוד נפק"מ בזה במה שהובא מחכ"א [במאמרו של ר' אליהו כהן בעמוד 2] גבי שימוש בחשמל למנורה, שלדעת רש"י דאית ביה תורת הקטרת שמן, פשוט שבחשמל לא תתקיים המצוה. [ובעיקר מש"כ שאור החשמל הינו מעין דוגמא של מעלה, רח"ל

מחזה ושוק שכן יפה כחי וכו'". ולכ' תמוה, דאיזה מעליותא יש להכהן במה שנשיו ועבדיו מותרין לאכול חו"ש ומה זה שייך לזכות עצמו לחלוק עם שאר בני המשמר, ואטו נעשה קולא ממה שחזה ושוק נאכל בכל העיר אצל חטאת שאינה נאכלת אלא בעזרה. ולהנ"ל אתי שפיר, שאכילתן של נשיו ועבדיו של הכהן החולק היא לא רק היתר להן, כי אם הוא מזכותו של הכהן עצמו להאכילן כנתבאר, וא"כ הוא שייך לעיקר זכות החלוקה שלו שהיא אף לבניו.

וכתבתי שם שכל זה בחזה ושוק אבל בבכור אין שום משמעות מהפסוק והמשניות שנוהג בו דין הנ"ל. וגם יש ליתן טעם פשוט לחלק מבכור לשאר קדשים, שהרי בכור ניתן מחיים ע"י הבעלים לכל כהן שירצה כמו תרומה ושאר מתנות שבגבולין כמ"ש רש"י שם בזבחים, ודינו מבסתמא כשאר מתנות שבגבולין שלא מצינו אלא שמותר באכילה לנשיהם ולעבדיהם ולא שיהא להם איזה זכות ממון ע"ד שנתבאר בחזה ושוק. ונראה שגם לחילוק זה בין בכור לחו"ש יש יסוד בסוגיא הנ"ל, דאיתא שם - "פריך רב אחאי לימא ליה תן לי מבכור ואוכל משום דא"ל ומה במקום שהורע כחי בחטאת אצל נשיו ועבדי דחיתין מחטאת ישראל מקום שיפה כחי בבכור דכוליה דילי הוא אינו דין וכו'", ויש לתמוה טובא שאין זה דבר והיפוכו ע"ד שאר הק"ו שבסוגיא שם, והו"ל למימר מקום שיפה כחי בבכור אצל נשיו ועבדי דומיא דרישא. וע"פ מה שנתבאר כל הענין פשוט, שבבכור באמת ליכא כלל מעליותא אצל הכהן במה שנאכל לנשים ועבדיו הואיל ואין לו דין ממון לגבייהו כמו שיש לו בחו"ש, והוא כפתור ופרח בס"ד. ומה שאומר שיש לו פיוי כח בבכור דכוליה דילי הוא, כל הכוונה הוא מה שכולו שלו שזוכה בו מנתינת ישראל ואינו מתחלק עם שאר אנשי המשמר משא"כ בחטאת. וצ"ל דהומ"ל שהורע כחי אצל חטאתי דלאו כוליה דילי דומיא דסיפא, רק שהזכיר הן רוע כח שגם אין לו בו זכות לנשיו ועבדיו לרווחא דמילתא.

ברכה על אכילת קדשים פחות מכזית

הגאון רבי חיים מאיר הלוי שטינברג שליט"א

גליון כ"ו כתבתי דאם נאמר דאכילת קדשים אין קיום מצוה בכהן האוכל פחות משיעור כזית א"כ יאכל כזית ע"י שאר הכהנים, א"כ אין מברך כל כהן על אכילת פחות מכזית, והרי אין בזה שיעור אכילה, ולא שייך לברך על אכילה שאינה אכילה.

ובגליון כ"ז השיב ע"ז הרה"ג ר' דוד רוטר שליט"א דהיכא דמברך "על אכילת" שייכא הברכה על מצות אכילת קדשים המתקיימת ע"י אכילתו ואכילת שאר הכהנים.

ולכאורה הדברים לא מובנים, דמ"מ כל כהן האוכל פחות משיעור כזית, הרי לא מקיים את מצות אכילת קדשים, ואין באכילתו שם אכילה שהרי אין בה שיעור כזית, וקיום האכילה והמצוה היא ע"י שאר הכהנים האוכלים יחדיו שיעור כזית, נמצא דכל כהן מברך על מצוה שנעשית ע"י אחרים, דבאכילתו עדיין אין שם אכילה ולא קיום מצוה דאכילת קדשים. ודבר זה לא שמענו שיהי' ברכה על אכילת אחרים ומעשה מצוה של אחרים.

מזבח, וכן הוא במנ"ח (מצוה רנד אות יג) לגבי מזבח הפנימי. והראני ידידי הרה"ג רבי שמעון כהן שליט"א בטל תורה להגר"מ אריק בחי' לירושלמי מגילה (פ"ב ה"א) שהעיר במה שלא נזכר מזבח, והוכיח מהירושלמי שם שיש איסור בזה, ע"ש. [ועי' עוד בשו"ת בית שער (או"ח סי' י') בעיקר דין זה, ובספר שערי זבולון (יו"ד סי' י"ט) מה שכתב בזה].

ולהלכה נתבאר כבר שאין איסור בניית מזבח להדגמה כשאין בו שיעור אמה על אמה ברום שלש אמות, שזהו המעכב במזבח כמ"ש הרמב"ם, והסכימו לזה הג"ר נתן הכהן קופשיץ שליט"א והג"ר משה זאב זארגער שליט"א. ואמנם אם יהיה בו שיעור זה אסור לעשות כן.

קבורת כה"ג בבגדי לבן ומצות גניזתם

הרה"ג רבי ישראל חיים יעקבי שליט"א

בגליון כ"ח הובאה ראייה יפה לאסור קבורת כה"ג בבגדי לבן שמת בהם, מהמבואר בגמ' ותוס' נדה ס"א ב' שאם מוזהרים לעתיד לבא על כלאים אסור לקבור בכלאים כיון שבתחיית המתים יעמוד המת במלבושיו, והכי נמי כיון שהכה"ג עתיד לעמוד לבוש בבגדי לבן נמצא שעכשיו בקבורה אין זה קיום מצות 'והניחם שם' שטעונין גניזה.

ואולם יש לחלק, שמכיון שעתה נקבר המת בבגדי לבן, הרי הם גנוזים ומקוימת מצות גניזתם, ובעת שיקום הכה"ג יחליף בגדיו ושוב יגנוזם. וכמו שלא מצאנו שצריך למהר בגניזתם ללא עיכוב כלל, כמו כן אותו זמן מועט משיקום הכהן גדול עד שיפשטם ויגנוזם, אינו נחשב. ודוקא לקבור בכלאים אסור, מכיון שכשיחיה ימצא הקם עובר מיד בכל רגע באיסור כלאים.

אמנם בפסחים כ"ו א' מבואר שבבגדי לבן יש איסור מעילה, ונמצא שכשיחיה הכה"ג ימצא עובר מיד בכל רגע באיסור מעילה. ואם כן אמנם אין לקבור כה"ג בבגדי לבן, אך לא משום מצות הגניזה גרידא, אלא משום איסור ההנאה שבהם, שכשיקום הכהן גדול ימצא עובר בכך מיד בכל רגע.

ולפי זה הני מילי למאן דאמר מצוות קיימות לעתיד לבא, אבל לתנא דברייתא נדה שם דסבר מצוות בטלות לעתיד לבא כדאסבר שם רב יוסף, כשם שאפשר לקבור מת בכלאים [וכדאסבר נמי ר' יוחנן שם שמשמת נעשה חפשי מהמצוות], כך גם אפשר לקבור כה"ג בבגדי לבן.

ואם כן לכאורה אין לחלק בין כהן גדול לשאר אדם, וגם לסתם אדם שמת אפשר להלביש בגדי לבן ולקבורו בהם ולקיים בכך מצות גניזתם. אכן זהו רק אם מלבישים אותו בהם ללא צורך מסוים, וכגון שכבר יש לו תכריכים, אבל להלבישו בבגדי לבן במקום תכריכים אסור, כיון שנמצא שקרוביו נהנים מהבגדי לבן בכך שהם משתמשים בהם למת שלהם, והרי הבגדי לבן אסורים בהנאה.

ומעתה שוב יש לדון בעיקר הנידון, דהיינו באופן שמת הכה"ג בבגדי לבן וקוברים אותו בהן במקום בתכריכים אחרים, האם נחשב שהקרובים נהנים מהבגדי לבן בכך שעל ידם אינם נדרשים להוציא הוצאות עבור תכריכים, או שמא כיון שהוא כבר לבוש בהן ורק נושאים אותו וקוברים אותו אין נחשב

מהאי דעתא, הר"ז מהשפעת השפה המדוברת, וכבר צווחו עלה קמאי שאין בו אלא שיבוש ה'חשמל' דמעלה. והנה עיקר דבריו שפרטי אופן ההדלקה מכלל דיני מצוות הדלקה, ובהכרח לא ישתנו, דברים ברורים הם, אך במה שהשווה לזה דה"נ תבנית המקדש לא ישתכלל טכנולוגית, ליתא, דתבנית המשכן אינו מוגדר כמצוותיו אלא לקביעת צורה, דלהכי נשתנה מנביא לנביא (כמב' בכמה דוכתי, וכפי שהביא ממשאת המלך), וממילא יהא תלוי במה שייאמר לעת"ל למשיח, ואנו אין לנו אלא לשער מה ייאמר לו].

שהחיינו במחצית השקל

הרה"ג רבי יוסף חיים ספייער שליט"א

במש"כ רבי שמשון דינר בגליון כ"ח לפטור משהחיינו במחצית השקל, משום היותו לצורך הקרבן, וכשם שכתבו הראשונים לגבי עשיית סוכה וכיו"ב שאינה אלא לצורך קיום המצוה, בפשוטו כוונת הראשונים דממילא עיקר מעשה המצווה דהאדם הינו בישיבת הסוכה, וכן ביעור חמץ שעיקרו לאכילת מצה, וספירת העומר שעיקרו לצורך הבאת הביכורים כמו שהביא בשם האבודרהם [והיינו דס"ל דעיקר המחייב בספירת העומר הוא הבאת הביכורים וממילא בזה"ז הוא דרבנן], אבל כאן שהישראל אינו מקריב הקרבן ממילא מצוותו נגמרת בנתינת מחצית השקל, וא"כ שפיר יש לו לברך שהחיינו.

בניית מזבח להדגמה

הרה"ג רבי ישראל ק שליט"א

בגליון כ"ז הובא נידון בענין בניית מזבח להדגמה, וע"כ ראיתי לברר ענין זה. והנה אמרינן בר"ה לא יעשה אדם בית תבנית היכל וכו' שלחן כנגד שלחן מנורה כנגד מנורה. ומבואר שם שאם עושה בגוונא דהוא פסול במקדש שרי. ויש לעיין אמאי שרי כשאינו כשר במקדש, והרי סו"ס עשה דמות שלחן ודמות מנורה. ונראה מזה שאין האיסור לעשות בדמות המשמשים, אלא לעשות דברים שיכולים לשמש בעצמם במקדש.

ולפי זה נראה דמה"ט לא הזכירה הברייתא ארון ומזבח, משום שכיון שאין הקרבת קרבנות בזה"ז ממילא אין עליו שם מזבח המשמש להקרבת קרבנות, וכן הארון אין לו שם ארון אלא כשיש בו הלוחות, [וכמו שביארו דמטעם זה לא התקינו ארון בבית שני]. ומעתה אין איסור כלל בעשיית דגם מקדש גם אם אין עיכוב בגודל העזרה וכיו"ב, כיון שמחמת קטנו אינו יכול לשמש כלום.

הרה"ג רבי יוסף נסים כהן שליט"א

בגליון חודש טבת כתבתי לדון אם יש איסור לבנות מזבח להדגמה, והערתי בתחילת הדברים דיתכן שאין איסור כלל לבנות מזבח, שהרי לא הוזכר בגמ' בר"ה כ"ד איסור עשיית מזבח, אלא עשיית שאר הכלים או ההיכל וכיו"ב. ואכן העירוני דבמכילתא דרשב"י (שמות כ, כ) מבואר שאסור גם לבנות

שנהנים מהם.

והנה הכתוב אינו אומר 'והניחם' בלבד [שאז אולי היה מקום לדחוק ולומר שמצות התורה היא שלא ליהנות מהם, ואילו 'מלמד שטעונון גניזה' הוא התוצאה למעשה מדברנו כדי שלא להכשל] אלא אומר 'והניחם שם', ומכיון שבאותו פסוק מוזכר 'אהל מועד גו' הקודש' כשהכונה לקודש הקדשים, היה נראה לכאורה שזהו 'שם', כלומר שצריך לגונזם בקודש הקדשים. אולם אינו מוכרח, וכן נראה שלא גנזו בגדי לבן בקודש הקדשים [או בהיכל], מכך שלא מצאנו לחז"ל שישמיעו רבותא כזו, אלא אפשר שמכיון שכתוב בפסוק 'ופשט את בגדי הבד', אם כן 'שם' הוא במקום שפושטם. וכן פסק הרמב"ם פ"ח מכלי המקדש ה"ה 'ובגדי לבן שעובד בהם ביום הצום אינו עובד בהם פעם שניה לעולם אלא נגנזין במקום שיפשוט אותם שם שנאמר והניחם שם והם אסורין בהנאה'. ומסתבר שאין הכוונה למקום הפשיטה בצמצום, אלא הכוונה במחנה שכינה, שהלא הפשיטה היתה נעשית במחנה שכינה. וכן כתב רש"י הירש ויקרא ט"ז כ"ג במקום העזרה שפשוט בו את הבגדים, שם הניחם לתמיד. [ומה שכתבו בתו"י יומא ל"ב א' בביאור הברייתא דשם, 'דוהניחם שם אינו משמע שיניחם שם אלא שלא ישתמשו בהם עוד', וכע"ז בתוס' הרא"ש שם, יש לפרש שאינו משמע שיניחם שם בקודש הקדשים, אלא שלא ישתמשו בהם עוד ויניחם שם במחנה שכינה, ועי' רש"י פסחים כ"ו א', ואכמ"ל].

ומעתה כיון שבגדי לבן צריכים להגנז במחנה שכינה ואילו את הכה"ג שמת צריך להוציא משם [ולמעשה אף בהר הבית ואפילו בירושלים אין קוברים את המת], לא שייך לדון על קבורת כה"ג ושאר אדם בבגדי לבן.

ברכה על שירת הלויים

הרה"ג רבי שמואל הלוי לאבנשטיין שליט"א

בוד מזכי הרבים רבני מכון "תורת הקרבנות" הע"י

אחר מבוא הברכה והשלום רציתי להודות על גליונות "תורת הקרבנות", שמעודדים ומרבים את הלימוד היגיעה והעמל בהני הלכתא למשיחא בעניני העבודה בבית קדשינו ותפארתינו.

ועתה ראיתי בגליון כ"ט שציין הגר"א רבינוביץ שליט"א לדברי מהר"י אסאד שכתב (שו"ת יהודה יעלה יו"ד סו"ס שנו) בדרך אגב ומסברא דנפשיה דודאי היו הלויים מברכים תחלה על עבודתם זו מצות השיר, וכן ציין לדרך חכמה (פ"ג מכהמ"ק סק"ט) שהביא את דבריו, ולכאול' לפי"ז הוא הדין דמברכין אף על שאר עבודות הלויים, וכן ראיתי בכתבי האדר"ת (כת"י, פירושו על המשניות תמיד פ"א) וז"ל נ"ל פשוט שצריכים הכהנים ולויים לברך על מצות שמירה כשינסו לעמוד על המשמר.

אלא דמסתיתמת דברי הרמב"ם שלא הזכיר כלל ברכה על העבודה במקדש בין בעבודת הכהנים ובין בעבודת הלויים [אלא על אכילת קדשים יעווי' פ"א מביכורים ה"ב וסוף הל' תרומות] מבואר דאין מברכין ע"ז, וכן מצאתי שכתב להדיא

בפירוש רבינו אליהו מלונדריש (מבעלי התוס', בפירושו לסדר ליל פסח עמ' קנה) וז"ל ודבר ידוע הוא שלא היו מברכין אז בקריאתו (היינו על קריאת הלל שבשעת שחיטת הפסח) מידי דהוה אשאר שירי קרבנות עכ"ל, וכ"כ בס' ראשי בשמים אות שנ [אמנם ראיתו לזה אינה מוכרחת כלל יעווי'ש].

ומצאתי בדברי רבותינו הראשונים מקור וסמך לשיטת המהר"י אסאד דמברכים אף על עבודת הלויים, דהנה יל"ע אם הלויים מברכים ברכת שהחיינו, ובגמ' ברכות לז: ובמנחות עה: היה עומד ומקריב מנחות בירושלים אומר ברוך שהחיינו וקימנו והגיענו לזמן הזה, ופרש"י במנחות (ד"ה היה עומד) כגון שלא הקריב כהן זה עדיין מנחה מימיו [וברש"י כת"י אי' שלא הקריב בשנה זו] או שהקריב מנחה חדשה כגון מנחת העומר אומר כהן שהחיינו [ועווי' ש"ך יו"ד סי' כח סק"ה], וברש"י בברכות פי' דקאי על הבעלים שהביא את המנחות, ובתוס' שם ובברכות כתבו דכהן העומד להקריב ראשון במשמרתו מברך שהחיינו ומשמע דדוקא הכהן הראשון שבמשמר מברך, ובתורה"ש בברכות כתב דכהן מברך בכל משמר על זבח ומנחה שמקריב וכ"כ ברשב"א שם בשם התוס', וברמב"ם (פ"ז מתמידין הי"ח) כתב כל המקריב מנחה מן החדש תחילה מברך שהחיינו, והיינו דדוקא בתבואה חדשה וכמו שמברכים שהחיינו על פרי חדש [ועווי' באר היטב או"ח סי' רכה סקי"ב שהביא פלוגתת האחרונים אם ברכת שהחיינו היא על אכילת המנחות או על העבודה].

העולה בדינו בדין ברכת שהחיינו ה' שיטות - א. שיטת רש"י במנחות דכהן שמקריב פעם ראשונה בחייו וכן כשמקריב מנחה חדשה מברך שהחיינו, וכע"ז שיטת הרמב"ם דרק כהן המקריב מנחה מן החדש מברך שהחיינו. ב. שיטת רש"י בכת"י דמברך פעם אחת בכל שנה. ג. שיטת רש"י בברכות דהבעלים שמביא מנחה מברך שהחיינו. ד. שיטת התוס' דכהן המקריב ראשון במשמר מברך שהחיינו. ה. שי' תוס' הרא"ש והרשב"א דכל כהן שמקריב פעם ראשונה במשמר שלו מברך שהחיינו.

ויתכן דלענין לוי כו"ע מודו לשיטת התוס' דלוי העובד ראשון במשמר מברך שהחיינו, או דאף כל לוי שהגיע זמן המשמר שלו מברך שהחיינו, דדוקא כהן כשמגיע זמן המשמר שלו אינו יכול לברך דלא חשיב מצוה המתחדשת מזמן לזמן הואיל ויכול להקריב את קרבנו בכל משמר שירצה משא"כ בלוי שאינו יכול לעבוד בשאר המשמרות, חשיב מצוה המתחדשת מזמן לזמן ומברך שהחיינו.

ולהנתבאר בדעת הרמב"ם דס"ל אין מברכין ברכת המצוות על העבודה י"ל דזה גופא היה הכריחו לפרש דברכת שהחיינו היא על העומר הבא מן החדש ולא פי' כשאר הראשונים דהברכה היא על עצם העבודה, הואיל וס"ל דאין מברכין על העבודה.

ומדברי רש"י ותוס' במנחות הנ"ל דמברך שהחיינו על הקרבת מנחות מבואר לכאורה דס"ל דמברכין אף על העבודה, וא"כ אף הלוי בעי לברך ברכת המצוות וכמש"כ המהר"י אסאד והאדר"ת.

ועדיין צ"ב מילתא בטעמא אמאי להרמב"ם אין מברכין ברכת המצוות על העבודה, ואכמ"ל בזה.

יסוד המזבח נידונים יסודיים בהלכה

ספיקא שאינה מחויבת עדין בקרבן דיש כאן ספק שאינו ולד כלל, ואפילו ילדה דלמא נקיבה היא ועדין היא תוך מלאת ואינה חייבת עדין בקרבן, ומה שכתב הערוך לנו דאם תביא קרבן קודם הרגל תצטרך להביא קרבן נוסף לאחר הרגל, לכאורה לא תוכל להביא לאחר הרגל כיון דאחרי שכבר הקריבה קרבן קודם הרגל יש כאן ספק ספיקא דפטורה דאימור לא ילדה, ואת"ל ילדה דלמא זכר הוה וכבר נפטרה בקרבן הראשון, וא"כ ודאי שהדין נותן שיכולה להמתין ותפטר מחיובה בודאי, ולא שתביא עכשיו קודם הרגל ואז לא תפטר בודאי מחיובה.

(ב) ואמנם יתכן לדון מטעם אחר לומר שתביא את קרבנה קודם הרגל והוא מפני שלדעת הרמב"ם פ"א חגיגה הלכה א' אשה מצווה בשמחה ברגל ומצות שמחה ברגלים היא באכילת בשר שלמים, והנה אשה זו לפי הצד שלא ילדה היא מחויבת ברגל במצות שמחה, אלא שאינה יכולה לקימה כיון שיש ספק שמא ילדה והיא מחוסר כיפורים שאסור בקדשים, ואם תביא כפרתה קודם הרגל לכאורה תהיה מותרת לאכול בקדשים כיון דיש כאן ספק ספיקא שמא לא ילדה ואת"ל ילדה שמא ילדה זכר וכבר נתכפרה. וא"כ יתכן דצריכה להביא קודם לרגל כדי שתוכל לאכול קדשים ברגל ולקים מצות שמחה, וכ"ש אם הגיע חג הפסח אחר שעברו מ' יום לזכר דצריכה להביא כדי שתוכל להקריב קרבן פסח למ"ד דנשים בראשון חובה.

אולם יתכן דכל זה אינו נכון וגם אם תקריב כפרתה אכתי תהיה אסורה באכילת קדשים עד לאחר שיכלו שמונים יום לנקיבה. ואף שיש כאן ספק ספיקא לקולא דשמא לא ילדה ואת"ל ילדה שמא ילדה זכר וכבר נטהרה והביאה כפרתה. מ"מ הא חזינן דבעיקר טומאתה אנו חוששים לצד דילדה נקיבה ואנו מטמאים אותה שבועים ולא אמרינן בזה ס"ס לקולא, וכמו שכתבו התוס' בדף כט. דאם נקל בזה מצד שמא הוא זכר, הוי תרתי דסתרי דגם נקל בראתה ביום ל"ד וביום מ"א ונאמר שאינה טמאה תחילת נדה, דשמא לא ילדה והוי עכשיו ביום מ"א ימי זיבה ושומרת יום כנגד יום, ושמא היא ילדה נקיבה ועדין נמצאת בתוך ימי טוהר, ולכן מחמירים בשתייהם.

וא"כ יתכן דמהאי טעמא גם אין להקל לענין דין טבול יום שלה, וצריכים אנו לחוש גם לצד דילדה נקיבה ואין אנו מקילין בזה כלל מכח ספק ספיקא, וגם לענין תרומה דאין צריכה להביא כפרה יש לדון דאסורה עד ליל פ"א ואין לנו להקל מכח ס"ס, ואף שלענין דין הטומאה שלה כטבול יום לא מצאנו בזה תרתי דסתרי, מ"מ יתכן שאין לנו כלל להקל מכח הצד דלאו נקיבה, כיון שנבוא גם להקל קולות מכח הצד הנקיבה, וכמו שכתבו התוס', וכן משמע מדתנן סתמא תשב לזכר ולנקבה ולנדה, ומשמע דדינה כדין טבול יום דאסורה בתרומה עד ליל פ"א ככל יולדת.

(ג) ואם דברים אלו נכונים יצא שהדבר ברור שאין לה להביא כפרתה קודם רגל ראשון לצורך קיום מצות שמחה והקרבנות הפסח, כיון דעדיין תאסר באכילת קדשים ובהקרבנות הפסח ולא נוכל להקל לה בזה מכח ספק ספיקא, וגם נראה שאין טעם לומר שתביא קרבן עכשיו כיון דכל הטעם שחטאת העוף באה על ספק הוא בשביל להכשירה לאכול בקדשים וכאן עדיין לא תוכל לאכול בקדשים דעלינו לחשוש לצד שילדה נקיבה, וא"כ אין טעם לומר שתביא עכשיו כפרתה, ואולי גם אם תביא עכשיו אכתי תצטרך להביא קרבן אחר בסוף פ"א יום של ימי

גדר הפסול בעבודה בשמאל

הרה"ג רבי יוסף שטראוס שליט"א

במשנה זבחים דף טו: קיבל בשמאל פסול. וכן יש עוד עבודות שפסול בשמאל וילפינן גזירה שווה יד יד ממצורע דבעינן ימין.

ויש לחקור כשעבד בשמאל דפסול וחילל עבודה, האם העדר הימין הוא המחלל עבודה דכיון שעבד עבודה ולא עבד בימין העבודה מחוללת, או דלמא כיון שעבד בשמאל חילל העבודה, שהשמאל הוא המחלל.

ובגמ' בכורות מה: ת"ר איטר בין ביד בין ברגל פסול. וטעם הפסול פירש"י דבעינן ימין. ויש להבין דבשמאל בימינו אינו יכול לעבוד כיון שאצלו אין זה ימין, אך מדוע לא יכול לעבוד בשמאלו שאצלו זהו ימין. וע"כ צ"ל דסוף סוף זהו יד שמאל ועבודה בשמאל פסולה, וא"כ מדוע אינו עובד בימין שסוף סוף זהו ימין. והביאור בזה שכיון שאצלו זהו יד כהה אין זה ימין ופסול, ואעפ"י שאין זה שמאל. וחזינן בשיטת רש"י שהעדר הימין זהו סיבה לפסול עבודה, ולכן כהן איטר אינו יכול לעבוד בימין כיון שאין זה ימין.

והנה הרשב"א בחולין צב: חולק על רש"י ואומר שאיטר פסול לעבודה מחמת מום, ונראה שהרשב"א סבר שמה שאיטר אין לו ימין אין זה סיבה לפסול עבודה, לפי שדוקא עבודה בשמאל פוסלת אבל איטר שעבד בימין אעפ"י שזהו יד כהה סו"ס אין זה שמאל. ולכן נקט דדוקא מחמת שהוא בעל מום הוא פסול לעבודה.

[ונפק"מ בזה גם לחליצה שיש דין חליצה בימין דילפינן רגל רגל ממצורע, האם איטר חולץ בימינו או בשמאלו, או שאינו יכול לחלוץ כיון שאין לו ימין. יעו"ש, ובאו"ש פ"ד מיבום הי"ז].

בדין זמן הבאת הקרבנות על ספק לידה

הרה"ג רבי שמואל קונשט שליט"א

(א) במשנה בנדה דף כז. מבואר דאשה שילדה ספק ולד תשב לזכר ולנקבה ולנדה ומביאה קרבן יולדת חטאת העוף הבאה על הספק ואינו נאכל. ובערוך לנו שם דן מה הדין אם הגיע הרגל לאחר שעברו מ' יום לזכר וקודם שעברו פ' יום לנקבה, האם חייבת להביא קרבן מספק שמא הוא זכר וכבר הגיע לאחר מלאת ונתחייבה בקרבן והרי בהגיע רגל ראשון עובר בעשה דובאת שמה והבאתם שמה, ואח"כ כשיעברו פ' יום לנקבה תצטרך להביא קרבן אחר דלפי הצד שהיה נקבה א"כ הקרבן הראשון לא עלה לה שהקריבתו בתוך ימי מלאת, או דלמא יכולה להמתין לאחר הרגל ואז תביא רק קרבן אחד, עכ"ד.

ולכאורה נראה דשפיר יכולה להמתין עד לאחר הרגל ואינה צריכה לחוש לעשה דרגל ראשון דהא קודם הרגל יש ספק

‘ונשלמה פרים שפתינו’ בקרבן פסח וחגיגה

הרה"ג רבי בנימין גרוסברד שליט"א

כתב במשנ"ב (סו"ס תע"א) שנכון שיתעסק בערב פסח בדיני קרבן פסח ויחשוב לו הקב"ה כאילו קיים בפועל. וכע"ז מובא במעשה רב (אות קצ) שבער"פ אחר חצות היה אומר פסוקי עשיית קר"פ.

ולכא'ו יל"ע דכיון שאנו בפועל טמאי מתים ובדרך רחוקה ואין אנו חייבים בקרבן פסח, [ומטעם זה לכא'ו לא הוזכר דבר זה לדינא בשו"ע כמו שהוזכרו שאר הקרבנות בסי' א'], א"כ אין ענין כלל לומר את סדר עשיית קר"פ, ומדוע נהג כן הגר"א, ולמה כתב המשנ"ב שנכון לעסוק בזה.

עוד צ"ב מש"כ במעשה רב שהגר"א היה אומר אחר חצות, והרי זמן הקרבת הפסח הוא משש ומחצה (כדאיתא בריש תמיד נשחט), וקר"פ זמנו דווקא לאחר תמיד של בין הערביים, וא"כ זמן האמירה צריך להיות דווקא לאחר תפלת המנחה ולא לאחר חצות.

גם יל"ע שהגר"א נהג לומר את כל המקומות שמוזכר בתנ"ך אודות עשיית קר"פ בימי יהושע וחזקיהו וכדומה, והרי בשביל ונשלמה פרים שפתינו סגי באמירת הפסוקים של חיוב קר"פ ותו לא. ומשמע קצת מכל זה שלא נהג כן הגר"א משום ונשלמה פרים אלא מטעם אחר. ויל"ע בכל זה.

וכן יש לדון אם יש ענין לומר בער"פ אחר חצות גם את סדר עשיית קרבן חגיגה הבאה עם הפסח, ואף שאינה חובה אלא רשות (כדאיתא ברמב"ם פ"י מקר"פ הי"ג), מ"מ כיון שבא בתורת רשות, הרי יכול כמו כן לומר את הסדר בער"פ אפשר שיקיים בזה 'ונשלמה פרים שפתינו'.

טוהר של נקיבה, כיון דלא מהני כאן ספק ספיקא ואנו חוששים לצד שילדה נקיבה וכמו שנקט הערוך לנר. אמנם אכתי צ"ע בזה דאם האי דינא דלא עבדינן ס"ס בתרתי דסתרי הוא רק חומרא מדרבנן, א"כ לענין הבאת קרבן מסתבר שאם הביאה קרבן לאחר מלאת ימי טהרה לזכר, לא תוכל להביא קרבן אחר לאחר פ"א לנקיבה, וצ"ע בכל זה.

והנה ברמב"ם בפרק י"א מהלכות שגגות הלכה ב' כתב לענין מי שמחויב ספק קרבן הבא על טומאת מקדש קדשיו, יראה לי דאינו מקריב קרבן מספק דהו"ל ספק חולין לעזרה, ואע"פ שחטאת העוף באה על הספק ואינה נאכלת, מפני שהמביא אותה מחוסר כיפורים ואסור לאכול בקדשים עד שיקריב כפרתו, אבל מי שאינו מחוסר כיפורים אינו מביא קרבן מספק. ועי' גם בכ"מ בפ"ז מהלכות פסוה"מ הלכה י' שכתב בשם מצאתי כתוב שדקדק כן מדברי הרמב"ם שם. ולפי"ז נראה ברור דאין מקום לומר ביולדת זו שחל רגל ראשון לאחר מ' יום לזכר שתקריב שני פעמים חטאת העוף הבא על הספק אחד לאחר מ' יום ואחד לאחר פ' יום, משום דממה נפשך אם נשארת אסורה לאכול בקדשים עד הקרבת השני, הרי אין הקרבת הראשון מתירה לאכול בקדשים וא"כ אין לה להביאה, וכשם שבטומאת מקדש אין מביאין חטאת העוף על הספק כיון דאינו אסור בקדשים, ה"נ הכא כיון שגם אחר הבאתו תשאור אסורה בקדשים אין לה להביא, ואם ע"י הבאת הקרבן הראשון באמת תהיה מותרת לאכול בקדשים משום דהוי ס"ס וכמו שנתבאר לעיל, א"כ בודאי אינה מביאה לאחר פ' יום קרבן נוסף דכיון דבלא"ה כבר מותרת בקדשים, א"כ זה דומה לספק מטמא מקדש שאינו מביא חטאת העוף על הספק כיון דלא נאסר באכילת קדשים, כן נראה ברור ונכון בעז"ה.

גפן של זהב קושיות ותמיהות בהלכה

ההלל בשחיטת הפסח

הרה"ג רבי יהודה שלמה הלוי שטראוס שליט"א

ידועה מחלוקת רש"י ותוס' (פסחים ס"ד וסוכה נ"ד) מי קורא את ההלל בשחיטת הפסח, דעת רש"י שההלל נאמר ע"י הישראלים בעלי הפסחים, ותוס' חולקים וסוברים שהיה נאמר ע"י הלויים, וכן הביאו מהתוספתא.

וצ"ע למה הוצרכו להביא מהתוספתא להשיג על שיטת רש"י, והרי מקרא מפורש הוא בפסח שעשה יאשיהו (דה"י ב' פרק ל"ה), "והמשוררים בני אסף על מעמדם כמצות דוד ואסף וידתון חוזה המלך וגו' אין להם לסור מעל עבודתם כי אחיהם הלויים הכינו להם". ומבואר שהמשוררים היו על מעמדם בשחיטת הפסח, והיינו ודאי לשירה, וכן פירש הרלב"ג שם. [והנה לפי מה שתירץ בחי' מן רי"ז הלוי את שיטת רש"י,

שגם הישראלים וגם הלויים קוראין את ההלל, גם זה א"ש, אבל עדיין צ"ע אמאי הוכיחו התוס' מתוספתא ולא ממקרא מפורש], וצ"ע.

והראוני במצודות שם שפירש "כמצות דוד", ר"ל בהלולים שתקן דוד ואסף וכו', כי גם המה תיקנו מזמורים כמו שנכתב בספר תהלים, עכ"ל. ומבואר בדבריו דלא מיירי כאן בקריאת ההלל, אלא בשאר מזמורי תהלים שתקנו דוד ואסף והימן וידותון. ולפי"ז לא קשה מזה על רש"י, דאפשר שאת ההלל היו רק ישראל קוראין, והלויים היו משוררים מזמורים אחרים.

אכן עיקר דבריו צ"ב, דבמשנה מבואר שהיו קוראים רק את ההלל בשחיטת הפסח, ואם גמרו שנו ואם שנו שילשו. ודוחק לומר שהישראלים אמרו הלל, והלויים באותה שעה אמרו מזמורים אחרים, וגם לא נזכר זאת במשנה, ואולי הוראת שעה היתה, וצ"ב.

שפתי כהן

הקדמת החפץ חיים זצוק"ל לספר 'עבודת הקרבנות'

וביותר מזה בזמן המקדש לא היה יכול הישראל בעצמו להקריב קרבן, דהלא זר הוא ואין לו שום רשות לזה, וכהיום יש רשות לכל אחד מישראל לומר כל סדר הקרבת הקרבן, והקב"ה מעלה עליו כאלו מקריב קרבן ממש, מה שלא יהיה כן כשיבנה המקדש לעולם ולעולמי עולמים.

מעלת הלימוד

וחשבתי שיש שתי סיבות להתרשלות זו. **אחד מעצת היצר כי ידוע שע"י לימוד הקרבנות מתכפרין עונותיהן של ישראל,** כדאיתא במגילה ל"א שהשיב הקב"ה לאברהם אבינו "כבר תיקנתי להם סדר קרבנות כל זמן שקוראין בהן, מעלה אני עליהם כאלו מקריבין קרבן לפני ומוחל אני כל עונותיהם". [והכוונה שיתבונן בפירושה ובאופני הקרבתם, וכמו שכתב רבינו בחיי דאין לומר שיהגה ויגרוס לשון הפרשה בפסוקים הערומים בלבד מבלי שיתבונן בפירושהם עכ"ל]. ובזה יקיים מה שאמר הכתוב ונשלמה פרים שפתינו, ובשביל כל זה מתגבר היצר בכל כחותיו להניא את האדם מלימודים אלו.

שנית שלימוד זה לברר הלכות כל קרבן בפרטיו, תורת עולה בפני עצמה ותורת חטאת בפני עצמה וכן כל קרבן לברר אותו בכל פרטיו, וכן לבישת הבגדים וכל עניניו השייכים לזה, ורחיצת ידים ורגלים וכן כל הענינים השייכים להעבודה, הוא באמת דבר קשה מאוד ובשביל זה נמנעו הרבה מלעסוק במקצוע זה. ואפריון נמטייה להאי גברא יקירא הוא חתני הרב המאור הגדול ירא אלקים באמת וצדיק במעשיו כק"ש מו"ה אהרן ב"ר יוסף הכהן נ"י אב"ד דעיר מכיאלישאק, שביורר כל עניני עבודת הקרבנות להלכה כל פרט ופרט בלשון קצר וקל והכל במקורו מש"ס ופוסקים, ועתה יוכל כל אחד בעז"ה לידע כל דיני העבודה בזמן קצר, ואשרי מי שישים לבו לזה. וכל מי שיעסוק בעניני עבודה שכמה עשרות פרשיות בתורה תלויות בה, יתעורר עליו רחמים רבים מלמעלה והתורה תגן עליו.

פתאום יבוא

איתא בילקוט ירמיה לג, "אמר להם הקב"ה לכהנים ולוים אם אתם עוסקים בתורת קרבנות מעלה אני עליכם כאלו אתם מקריבין בכל יום עולה וכליל". ונראה דנקט לכהנים ולוים אף שזה שייך לכל ישראל, משום **שעליהם החיוב יותר לדעת הלכות אלו, משום דשמא יבוא משיח פתאום,** כדכתיב במלאכי "ופתאום יבוא אל היכלו האדון אשר אתם מבקשים", ויהיו צריכין להקריב קרבנות.

ודבר זה הוא מדינא, עיין בסנהדרין כ"ב ע"ב דלרבנן אסור לכל כהן לשתות יין בא"י שמא יבנה פתאום המקדש, [וכן בעירובין מ"ג ע"ב הריני נזיר ביום שכן דוד בא בו, אסור לשתות יין כל ימות החול]. ואפילו לרבי דפליג עלייהו ומתיר היינו משום דאינו חושש שמא יבנה פתאום כל כך שלא יהא שהות להפיג יינו מעליו כפירש"י שם, אבל בודאי דבר שצריך שיהיו לזמן רב, בודאי היו כו"ע חוששין לזה. והכא בענינינו **לידע היטב הלכות עבודה איננה ליום אחד וליומיים כידוע, א"כ בודאי יש חיוב עכ"פ על הכהנים לעסוק בדיני עבודה לידע הלכותיה** שיהא מזומן לעבודה כשיצטרך, וכן שאר ת"ח שבישראל ג"כ צריכין ללמוד הלכותיה כדי לדעת להורות.

כל אחד יכול להקריב היום קרבן

והנה לפ"ז שהקב"ה בעצמו השיב שהוא מקבל הלימוד במקום קרבן, אתפלא איך אנו מתרשלים בלימוד הזה. הלא בודאי אם היה המקדש קיים, היה כל אחד מבני ישראל מתאוה ליסע לירושלים להקריב קרבן, זה יביא עולה על מצות עשה שעבר וזה יביא חטאת על עון חילול שבת שעבר בשגגה וזה יביא קרבן תודה על איזה מחלה שנתרפא ממנה, והיו צריכים להוציא הרבה הוצאות על זה. וכהיום לפי הבטחתו של הקב"ה יכול כל אחד לקיים דבר זה בביתו ובבית מדרשו ללמוד כל דבר לפי ענינו בלא שום טורח ועמל ובלא שום הוצאה.

ממשיכים השיעורים בהלכות עבודת המקדש

שיעור מהרה"ג רבי יעקב משה כהן שליט"א
מתקיים בימי ראשון בשעה 10.30 בערב
בביהמ"ד 'נחלת משה' (חדר צפוני)
רח' מלצר 36 בני ברק

שיעור הגאון רבי יוסף הכהן רפפורט שליט"א
מתקיים בימי שני [אחת לשבועיים] בשעה
10.45 בדיוק בבנין ישיבת בית דוד רח' בן זכאי 46
קומה א' ב"ב

השיעור הקרוב ביום שני כ"ד אייר

השיעורים בספר 'עבודת הקרבנות' להג"ר אהרן כהן חתן החפץ חיים זיע"א

ספרים ואמצעי המחשה - במוקדים ברחבי הארץ

<p>דיסק קרבן פסח</p> <p>לימוד מוחשי של הוצאת האימורין וניקור החלבים וגיד הנשה 15 בלבד</p> <p>חוברת השלמה לדיסק עם הדרכות מעשיות</p> <p>10 בלבד</p>	<p>דיסק קרבן עולה</p> <p>המחשה לימודית של הפשט וניתוח ושאר עבודות הקרבן</p> <p>כולל תמונות מבוארות וחוברת פרטי הדינים</p> <p>25 בלבד</p>	<p>ספר</p> <p>"תורת הקרבנות"</p> <p>הכרך הראשון בסדרה המקיפה את כל הלכות הקרבנות ועוד</p> <p>כ-750 עמודים</p> <p>40 בלבד</p>
<p>קונטרס 'קרבנות מועדי השנה'</p> <p>תקציר הלכות ייחודי על קרבנות חג הפסח, חג השבועות, יום כיפור וחג הסוכות</p> <p>10 בלבד</p>	<p>ספר</p> <p>'עבודת הקרבנות'</p> <p>להגאון רבי אהרן כהן חתן החפץ חיים זצ"ל</p> <p>כריכה רכה בלבד המחיר 10</p>	<p>ספר</p> <p>"שער הקרבן"</p> <p>כל הלכות קרבן הפסח</p> <p>35 בלבד</p> <p>מחיר שני הספרים יחד 65 בלבד</p> <p>(במקום 75)</p>

חדש !!! לאחר הוצאת הגיליון הקודם, יצאו בס"ד שני הדיסקים החדשים המבארים בצורה מוחשית (כולל שמיעה), את חלקי הבהמה הנאכלים בקרבן ואלו שאינם נאכלים. כולל כיתוב מלא בכל שלב להבנת הענין. מחיר כל דיסק 15 ₪ לרגל הוצאה. חוברת השלמה עם תמונות - 10 ₪ בלבד

רשימת המוקדים ברחבי הארץ

טלפון	כתובת	מיקום	עיר
03-6189607	רח' סוקולוב 6	מרכז העיר	בני ברק
03-6183447	רח' רבי עקיבא 56	מערב העיר	
03-6781472	יצחק ניסים 8	משכנות יעקב	
03-6779936	רח' זוננפלד 6	רמת אלחנן	
050-4150215	בורוכוב 10	פרדס כץ קרית הרצוג	
02-5861142 052-7683142	רח' ברכת אברהם 24	רמת שלמה וישיבת מיר	ירושלים
052-7691875	יעקבזון 1	שכונות הצפון	
02-6433507 054-8469820	רח' בית וגן 83	בית וגן	
02-5874705	רמות פולין 63/28	רמות*	
02-5618269	רח' ברוך צוקרמן 14	נוה יעקב	מודיעין עילית
08-9298507	רח' שאגת אריה 1	קרית ספר	
054-8403451	רח' קהלות יעקב 3	חפציבה	רחובות
054-8432074	רח' זכריה מדר 53		
052-7691133	הרב קוק 20		רכסים
052-7115704	ארלוזורוב 16/א'	שכונת הדר	חיפה
03-9097286	רח' בן זכאי 9/ב'		אלעד
02-5725183	רח' המגיד ממזריטש 10/53		ביתר*
052-7130267	הגבעה		תפרח
08-8562353	בן דנן 6/1		אשדוד

* ללא דיסקים

ניתן לקבל את אמצעי המחשה גם לדיסק און קי. פרטים במוקד הראשי: 052-7653813

המשך מעמוד 1

ומבארים, שכדי שיהיו ראויים לצאת ממצרים, זקוקים היו להגיע לאמונה חושית בגאולה. בלילה זה אשר בו הגיע השלב העיקרי של הגאולה, עדיין היו צריכים להמחיש לעצמם שעוד רגע יצאו ממצרים, ובזכות אמונה זו זכו לצאת.

כך הם פני הדברים גם לגבי הגאולה העתידה. כדי לזכות לגאולה צריך שתתחזק בקרבנו האמונה בגאולה, וככל שנאמין יותר שהגאולה יכולה לבוא כל רגע, כך נהיה ראויים אליה יותר. וכשם שביציאת מצרים נצטוו ישראל לעשות מעשים שממחישים את האפשרות שהגאולה תבוא בכל רגע, על מנת לחזק את האמונה בחוש, כמו כן כאשר נרבה אנו מעשים שיחזקו את האמונה בחוש שבכל רגע יכול ביהמ"ק להבנות, בודאי נהיה ראויים ומוכנים יותר לגאולה.

שיעורים רבים נערכו במהלך חודש ניסן בעניני הקרבן פסח. כמעט מדי יום נמסרו שיעורים בבתי כנסת שונים, כאשר ליום ליום גדל מספר המשתתפים מעבר למצופה.

ניכר היה על מאות האנשים שבאו לחוש את סדר עשיית קרבן פסח, כי השיעורים הגבירו אצלם מאד את הציפיה והדריכות לביאת המשיח כל רגע. לצד הצמאון הרב להבנת הלכות קרבן פסח, הורגשה בציבור כמיהה עצומה שאולי... אולי עוד השנה נזכה אנחנו להקריב את קרבן הפסח במועדו. אמונה מוצקה זו לכשעצמה, בודאי פועלת רבות למעלה לקירוב הגאולה במהרה בימינו.

רגעי ההוד בשיעורים שנערכו ע"י מכון תורת הקרבנות, היו ללא ספק בערב הפסח, בשיעורים שנערכו לאחר תפילת מנחה בכל רחבי הארץ.

עשרות שיעורים בב"ב, בירושלים, בצפון ובדרום, המשולבים בסדר אמירת קרבן פסח, נמסרו ע"י תלמידי חכמים רבים, בהשתתפות כל הציבור אבות עם בנים, אשר אמרו ברגש רב את סדר ההקרה, והאזינו להוספות מפי מגידי השיעור.

מלבד עצם הענין של "וגשלמה פרים שפתינו", ברור כי הציפיה העצומה שנלוותה לסדר האמירה יחד עם התפילה שלאחריה, עלו לרצון לפני כסא הכבוד, ובזכות האמונה החושית וההכנה הגדולה בדיעת הדינים על מנת לקיים בקרוב, נזכה במהרה להגאל בגאולה שלמה, בבנין ביהמ"ק ובהשבת העבודה למקומה. אכ"ר.

ביום חג השבועות הבעל"ט - אם ח"ו עדיין לא יבנה המקדש - ימסרו בעז"ה שיעורים בענין שתי הלחם והמוספין שעמו, על מנת לקיים "וגשלמה פרים שפתינו", היות ולא נזכרו קרבנות אלו בתפלות ובקריאת התורה. הודעה על זמני השיעורים תבוא בנפרד.

וכבר האריכו בספרים על גודל מעלת לימוד עניני הקרבנות בזמן הקרבתם, אשר בכוחו לעורר את עניני ההקרה כאילו נעשו בפועל בביהמ"ק.

כל המעוניין למסור שיעור בענין זה יפנה לטל' 052-7619185. כמו כן ניתן להשאיר הודעה בטל' 050-4134645.

מכון "תורת הקרבנות" ת.ד. 3196 בני ברק

טל' 050-4134645

כתובת: korbanot@okmail.co.il

ניתן לקבל את הגיליון במייל מידי חודש

הערות תמימות וישובים בעניני הלכות הקרבנות יתקבלו עד י' בחודש. עדיפות להערות קצרות.

ניתן לשלוח ע"י הנציגים בכללים או במייל לכתובת או לת.ד. 3196 ב"ב

מס' הטל' לקביעת הברות ושיעורים בהלכות הקודש והמקדש - 050-4134645